

โครงสร้างและที่มาภาษาของนามสกุลคนลาว

Structure and Language Root of Lao Family Names

กัลยรัตน์ อุ๋นทานนท์¹ และ รัตนา จันทร์เทา²
Kanyarat Unthanon¹ and Rattana Chanthao²

^{1,2}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

^{1,2}Faculty of Humanities and Social Sciences

^{1,2}มหาวิทยาลัยขอนแก่น

^{1,2}Khon Kaen University

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง ชื่อนามสกุลคนลาว โดยมุ่งจะอธิบายโครงสร้างชื่อนามสกุล และภาษาที่ใช้ตั้งชื่อนามสกุล งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพทางภาษาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือชื่อนามสกุลของคนลาวที่อาศัยอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและไม่เน้นซ้ำ ได้รายชื่อนามสกุลคนลาวจำนวน 1,102 นามสกุล ใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์เรื่องโครงสร้างคำ (word structure) เพื่อวิเคราะห์ชื่อนามสกุล และแนวคิดเรื่องที่มาภาษา (language source) เพื่อวิเคราะห์ที่มาของภาษา นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis) และใช้ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อเพิ่มเติมการอธิบาย

ผลการวิจัย พบว่า ในด้านโครงสร้างนามสกุลคนลาวมี 3 ลักษณะ ได้แก่ นามสกุลที่มีโครงสร้าง 1 คำ นามสกุลที่มีโครงสร้าง 2 คำ และชื่อที่มีโครงสร้าง 3 คำ โดยพบว่านามสกุลที่มีโครงสร้าง 2 คำมีจำนวนมากที่สุดอย่างชัดเจนนามสกุลที่มีโครงสร้างคำเดียวทั้งหมดเป็นนามสกุลที่มาจากภาษาอื่นโดยเฉพาะภาษาเวียดนาม นามสกุลที่มีโครงสร้าง 2 และ 3 คำ ส่วนมากเป็นการประสมคำระหว่างภาษาลาวหรือภาษาลาวกับภาษาบาลีสันสกฤต

ด้านภาษาที่ใช้ตั้งชื่อนามสกุล พบว่า ชื่อนามสกุลคนลาวมีที่มาจาก 7 ภาษา ได้แก่ ภาษาลาว ภาษาบาลี-สันสกฤต ภาษาเวียดนาม ภาษาม้ง ภาษาจีน ภาษาเกาหลี ภาษาฝรั่งเศส โดยพบว่า ชื่อนามสกุลที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤตและภาษาลาว มีปริมาณใกล้เคียงกันและมากกว่าภาษาอื่นอย่างชัดเจน ปรากฏการณ์นี้สะท้อนให้เห็นว่าคนลาวในนครหลวงเวียงจันทน์ในปัจจุบันมีการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม หรือมีการอพยพของชาวต่างชาติเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเวียงจันทน์ปัจจุบัน

คำสำคัญ : ชื่อ, นามสกุล, คนลาว, ภาษาลาว

Abstract

This research is a part of research namely Lao's family names. The aim is to explain the family name structure and language source. This is qualitative research in linguistics. The data are 1,102 names collected by accidental sampling on Lao's family name of who have a living in Vientiane capital city. The framework of word structure is adapted to analyze the family name's structure while the language family framework is used to find their language source. The finding will be presented by descriptive analysis as well as the quantitative data will be supported.

The research result was found that there are 3 structure categories: one-word, two-words, and three-words. The two-word structure is the most prominently. All one-word structures borrowed from other source languages especially Vietnamese. The two/three-structures mostly being in Laotian or mixing between Laotian and Pali-Sanskrit.

In terms of language source it was found that there are 7 languages: Laotian, Pali-Sanskrit, Vietnamese, Hmong, Chinese, Korean, and French. Laotian and Pali-Sanskrit sources have similar numbers as well as they outnumber other languages. This phenomenon implies that in the present time Laos have been cross-cultural marriage with foreign men, or there are foreigners who have moved into Vientiane.

Keywords: Name, Family Name, Laos, Laotian language

บทนำ

การศึกษาภาษากับบริบทสังคมสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มคนหรือเชื้อชาติได้ เช่น การศึกษาชื่อบุคคล การศึกษาชื่อหมู่บ้าน เป็นต้น งานวิจัยของ Hartmann and Sysamouth (2012) เปรียบเทียบชื่อหมู่บ้านของไทยและลาว พบว่าชื่อหมู่บ้านในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยคำที่บอกถึงลักษณะภูมิประเทศที่หมู่บ้านนั้นตั้งอยู่ เช่น ป่า ดง พู ห้วย น้ำ ดอน โคก นอกจากนี้ยังพบว่า มีการประกอบคำที่บอกลักษณะสำคัญของหมู่บ้านมากกว่าหนึ่ง คำ เช่น บ้านดงพุดา คำว่า ดง หมายถึง ป่า คำว่า พู หมายถึง ภูเขา และคำว่า คา หมายถึง ต้นหญ้า เป็นต้น งานของพวกเขายังเปรียบเทียบชื่อหมู่บ้านกับชื่อหมู่บ้านในประเทศไทย โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งอยู่ติดกับประเทศสปป.ลาว ซึ่งมีลักษณะของชื่อหมู่บ้านใกล้เคียงกัน ดังนั้น ผลการวิจัยนี้จึงแสดงอัตลักษณ์ทางภาษาเกี่ยวกับการตั้งชื่อสถานที่ของคนลาว (place name) หรือชื่อหมู่บ้านของพวกเขาด้วยการบอกตำแหน่งที่ตั้งที่สัมพันธ์กับสภาพภูมิประเทศที่หมู่บ้านตั้งอยู่ เช่น ชื่อหมู่บ้านเป็นชื่อเดียวกับแม่น้ำ หรือชื่อภูเขา ฯลฯ

ส่วนการศึกษาชื่อคนไทยหรือนามสกุลคนไทยที่มีเชื้อสายแตกต่างกันอาจจะมียชื่อหรือนามสกุลแตกต่างกันที่ยังคงแสดงอัตลักษณ์ของกลุ่ม เช่น กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน จะยังคงคำศัพท์ที่แสดงที่มาของชื่อนามสกุลหรือแซ่เดิมของตนเองไว้ อาทิ โค้ว จิว หลิว ฯลฯ โดยนำคำที่เป็นชื่อแซ่เป็นส่วนหนึ่งของนามสกุลที่เปลี่ยนแปลงมาเป็นนามสกุลในภาษาไทย อาทิ โค้วเจริญ โค้วสกุล โค้ววิรัตน์ จิวสกุล จิววัฒนา หลิวสุวรรณกุล ฯลฯ งานวิจัยเกี่ยวกับชื่อหรือนามสกุล นอกจากจะเป็นงานทางภาษาศาสตร์แล้วยังสัมพันธ์กับสาขาอื่น ๆ อาทิ สาขาสังคมศาสตร์ สาขามานุษยวิทยา สาขาวัฒนธรรม การวิเคราะห์ชื่อนามสกุล ของคนในชาติใดจึงสามารถอธิบายได้ทั้งลักษณะทางภาษา ความสำคัญของสิ่งรอบตัวที่คนในสังคมนั้นให้คุณค่า เช่น คนไทยให้ความสำคัญกับความเจริญรุ่งเรือง จึงพบว่ามีนามสกุลที่ปรากฏคำว่า เจริญ รุ่ง พัฒนา วิไล หรือให้ความสำคัญกับความร่ำรวย จึงพบว่ามีคำว่า ทอง สุวรรณ ลำข้า รวย มั่งมี เป็นต้น

นอกจากการศึกษาชื่อคนไทยโดยทั่วไปแล้ว นักวิชาการและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษายังมีงานเผยแพร่ที่ศึกษาชื่อคนไทยที่มาจากชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่ในหลายภูมิภาคของประเทศไทย ทำให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายต่างกันมีอัตลักษณ์ทางภาษาในการตั้งชื่อที่ใช้ภาษาแตกต่างกันออกไป รวมถึงความหมายของชื่อก็สะท้อนลักษณะการอยู่อาศัย โดยเฉพาะลักษณะภูมิประเทศที่พวกเขาอาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงด้วย งานของคันธรส วิทยาภิรมย์ (2554) พบว่า ชาวละเวือะ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งชื่อจริง จากชื่อของนักบุญในศาสนาคริสต์ ชื่อของบรรพบุรุษของชาวละเวือะและคนในครอบครัว และชื่อของบุคคลที่พ่อแม่นับถือ ภาษาที่ใช้ตั้งชื่อมีภาษาอังกฤษซึ่งเป็นชื่อของนักบุญ

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แม้ว่าจะมีภาษาใกล้เคียงกับภาษาไทย แต่ประเด็นการตั้งชื่อก็มีความแตกต่างกันอยู่บ้าง ดังที่ สาริสา คนพุดเพระ (2553) วิเคราะห์การตั้งชื่อจริง ของคนลาว โดยวิเคราะห์คำและความหมาย พบว่าชื่อจริงหรือชื่อแรกของคนลาวนั้น ไม่แสดงถึงเพศชายหรือเพศหญิงที่ชัดเจน แม้ว่าคำจะมีความหมายสื่อไปทางเพศหญิง แต่สามารถนำมาตั้งชื่อเพศชายได้ด้วย เช่น บัว มะณี (มณี) เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบความหมายของชื่อที่ปรากฏคำที่มีความหมายแสดงถึงความร่ำรวย เช่น ทอง เพด (เพชร) เป็นต้น ต่อมา Kunyarat and Rattana (2018) ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงพัฒนาการชื่อของคนลาว โดยพบว่า ปัจจุบันคนลาวที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีพัฒนาการการตั้งชื่อจริงด้วยคำศัพท์ที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต และมีการตั้งชื่อเล่นที่ไม่สัมพันธ์กับชื่อจริงหรือชื่อแรก นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในการตั้งชื่อเล่นและชื่อจริงด้วย ปรากฏการณ์ที่มีการตั้งชื่อด้วยภาษาอังกฤษเกิดจากการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างคนลาว และคนตะวันตก นอกจากนี้ยังมาจากค่านิยมการตั้งชื่อบุคคลด้วยภาษาอังกฤษของคนลาวในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้ชัดในการตั้งชื่อเล่น สอดคล้องกับงานของ นันทนา รณเกียรติ (2559) เรื่อง ทศนคติการตั้งชื่อเล่นสองพยางค์ของคนไทย ที่พบว่าการตั้งชื่อสองพยางค์ รวมถึงมีการใช้ภาษาอังกฤษด้วย เช่น โบนัส ลิตเติล เฟรนเฟรน แสดงถึงความทันสมัยและไม่ซ้ำกับชื่อคนอื่นที่ส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทย เช่นเดียวกับงานของ คันธรส วิทยาภิรมย์ (2554) ที่พบว่าชาวละเวือะ ตั้งชื่อภาษาอังกฤษตามชื่อของนักบุญในศาสนาคริสต์ ซึ่งเป็นศาสนา

ของชาวละแวกส่วนใหญ่ งานศึกษาเกี่ยวกับชื่อบุคคลนี้ได้รับความสนใจในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก อาทิ งานของ Monasterio (2017) เรื่อง Surnames and ancestry in Brazil พบว่านามสกุลของชาวบราซิลในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นว่ามีคนจากหลายเชื้อชาติอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศนี้ โดยเฉพาะชาวยุโรป ได้แก่ เยอรมัน อิตาลี ยุโรป ตะวันออก นอกจากนี้ยังมีชาวเอเชียโดยเฉพาะชาวจีนจำนวนมากด้วย

กล่าวได้ว่าภาษาที่ใช้ตั้งชื่อนามสกุลของแต่ละชนชาติเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาศาสตร์ที่สะท้อนให้เห็นความหลากหลายของภาษาที่ใช้อยู่ สปป.ลาว ยืมภาษาอื่นเข้ามาใช้และยังคงใช้มาถึงปัจจุบัน แต่ภาษาต่าง ๆ นั้นมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันไปในสังคมลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งชื่อนามสกุลของคนลาวในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างชื่อนามสกุลและภาษาที่ปรากฏในชื่อนามสกุลของคนลาวที่อาศัยอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ใน พ.ศ. 2561

ระเบียบวิธีวิจัย

1. แบบการวิจัย (Research Design)

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพทางภาษาศาสตร์ มุ่งวิเคราะห์โครงสร้างและที่มาของภาษาในนามสกุลของคนลาวที่อาศัยและมีชื่อนามสกุลในทะเบียนราษฎรของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในปี ค.ศ. 2019 พื้นที่วิจัยหลัก คือนครหลวงเวียงจันทน์ เก็บข้อมูลโดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบสะดวก (Accidental sampling) จำนวนมากกว่า 1,500 นามสกุล (ไม่นับซ้ำ) บันทึกเฉพาะนามสกุล โดยไม่บันทึกชื่อ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โครงสร้างนามสกุล โดยใช้แนวคิดเรื่องโครงสร้าง และวิเคราะห์ที่มาภาษาในการตั้งนามสกุล โดยใช้แนวคิดการยืมภาษา ผลการวิจัยนำเสนอด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ และสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงปริมาณด้วยอัตราส่วนร้อยละและแผนภูมิ กอปรกับตัวอย่างชื่อนามสกุล

2. ข้อมูลและพื้นที่วิจัย

คนลาวเมื่อแต่งงานฝ่ายหญิงจะเปลี่ยนไปใช้นามสกุลของฝ่ายชายรวมถึงบุตรที่เกิดจากการแต่งงานด้วย ดังนั้น ชื่อนามสกุลที่ใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยนี้จึงไม่ได้จำกัดเพียงว่าต้องเป็นนามสกุลที่เกิดจากการแต่งงานเฉพาะคนลาวกับคนลาวเท่านั้น การวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากชื่อนามสกุลของคนลาวจำนวน 1,102 นามสกุล ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นเขตที่มีความหลากหลายของคนที่ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานจากภูมิภาคต่าง ๆ การเก็บข้อมูลใช้การให้คนลาวบันทึกชื่อนามสกุลด้วยการเขียนภาษาลาว ของบุคคลที่รู้จักและมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่สามแขวง โดยไม่ได้เฉพาะเจาะจงว่าต้องอาศัยอยู่ในเขตตัวเมืองเท่านั้น ทำเช่นนี้ไปจนครบจำนวน

3. ขั้นตอนและวิธีในการวิจัย

3.1 ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิด/ทฤษฎี เกี่ยวกับการอัตลักษณ์ภาษา และการตั้งชื่อบุคคล

3.2 ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อ ชื่อนามสกุล ชื่อเล่น ทั้งในภาษาลาว ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

3.3 กำหนดพื้นที่วิจัยที่เป็นตัวแทนของชื่อนามสกุลคนลาวในนครหลวงเวียงจันทน์

3.4 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยแนวคิดโครงสร้างคำ (word structure) เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างนามสกุล และใช้แนวคิดตระกูลภาษา (language family)

เครื่องมือที่ใช้ประกอบการวิเคราะห์โครงสร้างคำและภาษาจะใช้การอ้างอิงที่มาภาษาของคำศัพท์จากการเปรียบเทียบคำศัพท์เดียวกันในภาษาไทย ในพจนานุกรมไทย และใช้การให้ข้อมูลประเภทของคำจากพจนานุกรมภาษาลาว เนื่องจากภาษาลาวมีระบบการเขียนตามการออกเสียง ดังนั้น คำยืมในภาษาลาวจึงไม่เขียนสะกดเพื่อคงรูปดังที่ปรากฏในภาษาไทย นอกจากนี้ยังใช้การตรวจสอบความหมายกับเจ้าของภาษาหรือผู้ให้ข้อมูลหลักชาวลาวที่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาลาว เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์นามสกุลบางนามสกุลที่ไม่ปรากฏคำในพจนานุกรมภาษาลาว

3.5 ตรวจสอบความหมายและความถูกต้องของข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษาลาว

3.6 เรียบเรียงงานวิจัย และบทความวิจัย

4. คำถามวิจัย

ชื่อนามสกุลคนลาวแสดงอัตลักษณ์ทางภาษาอย่างไร จากผลการวิเคราะห์โครงสร้างนามสกุลและที่มาภาษาที่ตั้งนามสกุล

5. สมมติฐานการวิจัย

อัตลักษณ์ภาษาในการตั้งชื่อนามสกุลของคนลาว จากลักษณะโครงสร้างชื่อ ที่มาภาษา และ น่าจะมีอัตลักษณ์เด่นชัดด้านโครงสร้างนามสกุลแบบสองคำ ซึ่งมีที่มาจากการประสมคำในภาษาตระกูลไท (Tai language family)

6. ขอบเขตของโครงการวิจัย

เก็บรวบรวมนามสกุลของคนลาวที่ปรากฏในทะเบียนราษฎรและอาศัยและตั้งถิ่นฐานในกำแพงนครเวียงจันทน์ แขวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในปี พ.ศ. 2561

7. นิยามศัพท์

ภาษาลาว หมายถึง ภาษาที่มีลักษณะทางภาษาศาสตร์อยู่ในภาษาตระกูลไท และคนลาวสามารถทราบได้ว่าคำนี้เป็นคำลาวหรือเป็นนามสกุลคนลาวโดยทั่วไป ภาษาลาวแม้ว่าจะรับคำภาษาอื่นมาใช้แต่ได้ปรับเสียงของคำเหล่านั้นให้ใกล้เคียงกับธรรมชาติของการออกเสียงในภาษาตน อาทิ “เพ็ญ” ในภาษาลาวปรับการออกเสียงเป็น ເພັງ (เพ็ง) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตัดสินใจให้คำว่า “เพ็ง” เป็นคำในภาษาลาว แต่หากไม่มีการปรับแต่งเสียงและยังคงเสียงและการเขียนที่แสดงให้เห็นถึงที่มาของภาษาเดิม เช่น ຫວ່ານ (เหวียน) เป็นภาษาเวียดนามเพราะมีสัทลักษณะแตกต่างจากภาษาลาว หรือเป็นคำทราบแน่ชัดว่าคำนั้นไม่มีใช้ในภาษาลาว เช่น ຍຸອາວີ (ยูอาวี) หรือเป็นคำที่มาจากภาษาอื่นอย่างชัดเจน เช่น ອົງ (อิง) แม้ว่าจะมีสัทลักษณะตรงกับภาษาตระกูลไทหรือภาษาลาว แต่เมื่อพิจารณาจากชื่อจริงร่วมด้วย คนลาวสามารถทราบได้ว่าไม่ใช่ชื่อนามสกุลของคนลาวแต่มาจากภาษาเมียนมาร์หรือ ວີ (ลี) มาจากภาษาเกาหลี เป็นต้น ดังนั้น ชื่อนามสกุลลักษณะเหล่านี้ ผู้วิจัยจะตัดสินใจว่าเป็นคำยืมจากภาษาอื่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับชื่อบุคคลในภาษาลาวหรือคนลาวนั้นมีจำนวนไม่มากนัก เช่นงานวิจัยของ สาริสา อุ่นทานนท์ (2553) ที่วิเคราะห์ชื่อจริงของคนลาว โดยวิเคราะห์ด้านโครงสร้างคำและความหมายของชื่อ พบว่า ชื่อคนลาวที่มีสองพยางค์หรือสามพยางค์จะมีการส่งสัมผัสคล้องจองทั้งสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะ เช่น สุดสาครอน วงดวงเดือน นอกจากนี้ยังพบว่า ชื่อบุคคลในครอบครัวเดียวกันจะมีชื่อที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น การใช้พยัญชนะขึ้นต้นเสียงเดียวกัน หรือสระสัมผัสคล้องจองกัน ส่วนความหมายของชื่อคนลาวมีอัตลักษณ์เด่น โดยพบว่ามีความหมายเกี่ยวกับสิ่งของมีค่า โดยเฉพาะคำว่า “คำ” หมายถึง “ทองคำ” มากที่สุด และคำอื่นที่มีความหมายใกล้เคียงกับสิ่งของที่มีค่า นอกจากนั้นก็มีคำว่า “บุญ” หมายถึง “บุญ” ในศาสนาพุทธ ดังนั้น จากการปรากฏของสองคำนี้สะท้อนให้เห็นว่า คนลาวมีค่านิยมเกี่ยวกับการตั้งชื่อให้แสดงถึงความร่ำรวย ความมั่งคั่ง และความเชื่อและเลื่อมใสในพุทธศาสนา Kunyart and Rattana (2018) เขียนบทความเรื่อง Development of Personal Naming in Laos โดยการเปรียบเทียบชื่อของคนลาวที่มีอายุแตกต่างกัน และมีการศึกษาชื่อเล่นด้วย ผลการศึกษาพบว่า ชื่อคนลาวในปัจจุบันมีแนวโน้มการใช้คำที่มีจากภาษาบาลีสันสกฤตเพิ่มขึ้น จำนวนพยางค์เพิ่มขึ้น มีการแบ่งแยกคำที่มีความหมายเกี่ยวกับผู้หญิงและผู้ชาย และมีการตั้งชื่อเล่นที่ไม่สัมพันธ์กับชื่อจริง นอกจากนี้ยังพบว่า คนหนุ่มสาวในปัจจุบันมีชื่อเล่นและชื่อจริงมาจากภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น อาทิ ภาษาจีน ภาษาม้ง ภาษาเวียตนาม เป็นต้น

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยในภาษาลาวไม่พบการศึกษาชื่อบุคคลรวมถึงไม่มีการศึกษาชื่อนามสกุลของคนลาว ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงไม่ซ้ำซ้อนกับงานวิจัยที่ผ่านมาแต่เป็นการเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาชื่อบุคคลของคนลาว และทำให้เห็นอัตลักษณ์ทางภาษาของชื่อนามสกุลของคนลาวได้

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับชื่อบุคคลในประเทศไทย

การศึกษาเรื่องชื่อบุคคลในประเทศไทย งานในยุคนกเบิก คือ งานของ ศุภภาพรณ บางช้าง (2527) โดยศึกษาชื่อจริงของคนไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2525) ผลการวิจัยพบว่า คนไทยในอดีตมีโครงสร้างชื่อพยางค์เดียว แต่ปัจจุบัน

มีโครงสร้างชื่อหลายพยางค์ และมีที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต มากกว่าในอดีต คนไทยมีการให้ความสำคัญกับความหมายของชื่อนบุคคลที่มีความเป็นสิริมงคล ในปัจจุบัน แต่อดีตมีการตั้งชื่อตามบรรพบุรุษและลักษณะของบุคคลร่วมด้วย ต่อมาได้มีงานวิจัย โดยเฉพาะในระดับบัณฑิตศึกษาที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับ ชื่อนบุคคล ชื่อนามสกุล และชื่อเล่น เผยแพร่ออกมามากขึ้น ทั้งที่เป็นการศึกษาในกรุงเทพฯ และภูมิภาค รวมถึง ชื่อนบุคคลของกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน เวียดนาม มาเลย์ และกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ด้วย

พรทิพย์ ครามจันทิก (2558) ได้ศึกษาชื่อนามสกุลของคนไทยที่สัมพันธ์กับชื่อจังหวัด หรือ อำเภอ ในประเทศไทย พบว่า ชื่อนามสกุลที่ตั้งที่ปรากฏค่าแสดงชื่อจังหวัด อำเภอ ในประเทศไทย สัมพันธ์กับการเมืองการปกครองและนโยบายการตั้งนามสกุล ในแต่ละยุคสมัย งานวิจัยของ อารมณ์ คุประเสริฐวงศ์ (2544) เรื่อง นามสกุลของคนไทยเชื้อสายมาเลย์ ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า นามสกุลคนไทยกลุ่มนี้มีความหมายสัมพันธ์กับสิ่งที่เป็นนามธรรม จิตวิญญาณ และสิ่งแวดล้อม โดยมีการใช้คำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต มากที่สุด รองลงมาคือประสมกับคำภาษาไทย และพบว่ามีการใช้ภาษาอาหรับ ภาษามลายู ด้วย แต่ไม่มากนัก ค่านิยมของการตั้งนามสกุล ได้มาจากการได้รับพระราชทานนามสกุลจากพระมหากษัตริย์ ในช่วงแรกของการอพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่ และการตั้งจากนามสกุลเดิมในภาษามลายู นอกจากนี้ยังพบว่าการตั้งนามสกุลใหม่หรือเปลี่ยนจากนามสกุลเดิมภายหลังที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณอำเภอปากเกร็ด นอกจากนี้ยังมีงานศึกษาเกี่ยวกับชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น งานของ คันธรส วิทยาภิรมย์ (2554) ที่ศึกษาชื่อจริงของชาวละเวอะ บ้านป่าแปะ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ชาวบ้านในหมู่บ้านนี้นับถือศาสนาคริสต์ จึงพบว่าชื่อจริงของพวกเขาใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นชื่อนักบุญ หรือชื่อบุคคลที่ให้คุณความดีให้กับหมู่บ้าน อย่างไรก็ตาม พบว่ามีการตั้งชื่อภาษาไทย และภาษาละเวอะ แต่ไม่มากนัก ค่านิยมในการตั้งชื่อ พบว่า นิยมตั้งชื่อสัมพันธ์กับบรรพบุรุษ ตั้งชื่อโดยบาทหลวง และตั้งชื่อโดยหน่วยงานภาครัฐ ที่ประชาชนเข้าไปติดต่อ แต่ไม่มีชื่อจริง หน่วยงานภาครัฐเหล่านี้จึงตั้งชื่อจริงให้ ด้วยภาษาไทยหรือภาษาบาลี สันสกฤต เพื่อบันทึกข้อมูลทะเบียนบุคคล

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับชื่อบุคคลในต่างประเทศ

การศึกษาชื่อบุคคล ชื่อนามสกุล มีความสัมพันธ์กับหลากหลายศาสตร์ อาทิ สารสนเทศศาสตร์ มานุษยวิทยา สังคมวิทยา เป็นต้น อาทิ งานของ Mateos, Pablo (2007) เสนอดุษฎีนิพนธ์ในทางสารสนเทศศาสตร์ เรื่อง An Ontology of Ethnicity Based up on Personal Names: with implications for neighborhood profiling เขาพยายามสร้างแบบสำรวจชื่อบุคคลที่มาจากชาติพันธุ์แตกต่างกัน (ไม่นับรวมคนอังกฤษ) เพื่อนำไปปรับใช้กับประเทศอื่น ๆ โดยเขาได้รวบรวมชื่อบุคคลในกรุงลอนดอน ประเทศสหราชอาณาจักรและนำมาวิเคราะห์ด้วยกระบวนการ alternative ontology of ethnicity ซึ่งนำมาวิเคราะห์กับชื่อบุคคลที่มาจากหลายชาติพันธุ์ ผลการศึกษาพบว่าชื่อมีความสัมพันธ์กับที่อยู่อาศัย โดยเขาแสดงเป็นรูปภาพและระยะห่างของการตั้งถิ่นฐานในแต่ละชื่อด้วย นอกจากนี้เขายังได้พัฒนาระบบการจัดแบ่งชื่อที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และภาษาศาสตร์ ของเจ้าของชื่อ (The Culture, Ethnicity, and Linguistic of Names: CEL Classification) ขึ้น เพื่อให้เป็นต้นแบบนำไปปรับใช้ในการศึกษาของประเทศอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้หรือวิธีวิจัยที่สร้างขึ้นมานี้ อาจจะมีข้อบกพร่องหากมีการอพยพโยกย้ายที่อยู่อาศัยและการย้ายถิ่นฐานเข้าหรือออกอย่างต่อเนื่อง อาจจะทำให้การวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือวิจัยนี้คลาดเคลื่อนได้

ในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจใหม่ของทวีปอเมริกาใต้ อย่างประเทศบราซิล ที่มีการอพยพของคนหลายเชื้อชาติเข้าไปอาศัยในประเทศนี้มากขึ้น ดังเห็นได้จากผลการศึกษาของ Monasterio (2017) ที่เสนอไว้ในบทความเรื่อง Surnames and ancestry in Brazil บทความนี้นำเสนอวิธีการจำแนกนามสกุลของชาวบราซิลตามแง่มุมทางประวัติศาสตร์ จากจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 46 ล้านคน จากรายงานชื่อของพนักงานในหน่วยงานภาครัฐกิจและรัฐบาล ซึ่งเป็นรายงานประจำปี 2013 (Annual Social Information Report) ข้อมูลนี้เรียกว่า historical sources และนำมาจัดแยกและวิเคราะห์ด้วยระบบการจับคู่แบบ ฟุซซี่ (contemporary fuzzy matching) ตามกระบวนการของ Caviar and Trenkle (1994) ผลการวิจัยพบว่า นามสกุลของผู้ที่อาศัยอยู่ในบราซิลปัจจุบันแบ่งออกเป็น 5 หมวดหมู่ ตามประวัติการอพยพโดยจากภาษาที่ใช้ตั้งชื่อนามสกุล ได้แก่ ไอบีเรีย อิตาลี ญี่ปุ่น เยอรมัน และยุโรปตะวันออก

จากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาชื่อจริง ชื่อนามสกุล ทั้งในประเทศ สปป.ลาว ประเทศไทย และต่างประเทศพอสังเขป สะท้อนให้เห็นว่า การศึกษาเรื่องชื่อ บุคคลนั้นสัมพันธ์กับสาขาอื่นๆ เช่น ภูมิศาสตร์ มานุษยวิทยา วัฒนธรรม เศรษฐศาสตร์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ ข้อมูลชื่อนามสกุล จึงไม่เพียงงานทางภาษาศาสตร์ เท่านั้น แต่ยังเป็นการสะท้อนให้เห็นค่านิยมที่มีต่อภาษา การอพยพ บรรพบุรุษ การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม ที่ชี้ให้เห็นผ่านนามสกุลของคนลาวในปัจจุบัน

ผลการวิจัย

ภาษาลาวมีระบบการเขียนที่แตกต่างจากภาษาไทย กล่าวคือ ภาษาลาวไม่ได้คงลักษณะคำยืมที่มาจากภาษาอื่นดังที่ปรากฏในภาษาไทย อาทิ คำในภาษาบาลี คำว่า “ปัญญา” ภาษาลาวจะเขียนสะกดตามการออกเสียงที่เป็นธรรมชาติในภาษาตนเองและเขียนคำนี้ เป็น **ບັນຍາ** (ปันยา) หรือคำในภาษาเขมร เช่น “เจริญ” ภาษาลาวจึงเขียนสะกดตามการออกเสียง เป็น **ຈະເລີນ** (จะเลิน) เป็นต้น ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูล ประเด็นการแบ่งโครงสร้างคำ และตระกูลภาษา ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การเปรียบเทียบกับการเขียนสะกดในภาษาไทยและตรวจสอบกับพจนานุกรมภาษาไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน และพจนานุกรมภาษาลาว ร่วมด้วย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น ประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ โครงสร้างชื่อนามสกุล และ ภาษาที่ใช้ตั้งนามสกุล ดังนี้

1. โครงสร้างนามสกุล

นามสกุลในภาษาลาวแบ่งตามโครงสร้างคำได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ โครงสร้าง 1 คำ โครงสร้าง 2 คำ โครงสร้าง 3 คำ และโครงสร้าง 4 คำ โดยพบว่า โครงสร้าง 2 คำ มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาชื่อนามสกุลที่มีโครงสร้าง 3 คำ และโครงสร้าง 4 คำ

นามสกุลที่มีโครงสร้าง 2 หรือ 3 คำ เป็นคำประสมหรือคำสมาส ส่วนนามสกุลที่มีโครงสร้างคำ เป็นคำที่มาจากภาษาอื่น ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาเวียดนาม ภาษาเมียนมา ภาษาม้ง ภาษาเกาหลี ภาษาฝรั่งเศส และภาษาบาลี-สันสกฤต ดังนี้

นามสกุลที่มีโครงสร้าง 1 คำ

จากบททวนเอกสารข้างต้นเกี่ยวกับลักษณะทางภาษาศาสตร์ของภาษาในตระกูลต่าง ๆ จึงนำมาวิเคราะห์นามสกุลที่มีโครงสร้าง คำ ซึ่งอาจจะมีจำนวนพยางค์หลายพยางค์ได้โดยสัมพันธ์กับลักษณะทางภาษาของแต่ละตระกูลภาษา เช่น ภาษาบาลี-สันสกฤต เป็นภาษาที่มีหลายพยางค์ ดังนั้น คำ 1 คำ จึงประกอบด้วยตั้งแต่ 2 พยางค์ขึ้นไป ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นนามสกุลที่มีโครงสร้าง 1 คำ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 นามสกุลที่มีโครงสร้าง 1 คำ

ภาษาบาลี-สันสกฤต	วัตรสะทมิ (วัศมี) ทินนระทอน (ทินกร) ณะณะอน (พระนคร)
ภาษาเวียดนาม	ธว่อง (เฮล่อง) ธว่อง (ฮว่อง) ทว่อง (เหวียน)
ภาษาจีน	แฉ่ฉา (แช่เจา) เกา (เทา) เทวทว่อง (เกียหว่าง)
ภาษาเมียนมา	วิน (วิน)
ภาษาม้ง	เยอวี่ (เยยลี่) เยอโปะ (เยยโปะ)
ภาษาเกาหลี	ลี (ลี)
ภาษาฝรั่งเศส	ดูบิวส์ (ดูบัวส์)

นามสกุลภาษาจีน แฉ่ฉา (แช่เจา) ให้นับเป็น 1 คำ เพราะคำว่า “แช่” หมายถึง นามสกุล และเป็นลักษณะเฉพาะของการบอกนามสกุลในภาษาจีนส่วนภาษาบาลี-สันสกฤตมีจำนวนพยางค์มากกว่า 2 พยางค์ เช่นเดียวกับภาษาม้งมีจำนวนพยางค์มาก แต่มีความหมายเพียงความหมายเดียวในชื่อนามสกุลนี้

นามสกุลที่มีโครงสร้าง 2 คำ

ผลการวิจัยพบว่านามสกุลที่มีโครงสร้าง 2 คำ พบปริมาณมากที่สุดอย่างชัดเจน ซึ่งเกิดจากการประสมคำที่มาจากภาษาลาวทั้งสองคำ หรือภาษาลาวกับภาษาอื่น หรือเกิดจากการผสมคำในภาษาบาลีสันสกฤต หรือภาษาบาลี-สันสกฤต กับภาษาอื่น โดยเป็นลักษณะที่พบมากที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2	นามสกุลที่มีโครงสร้าง 2 คำ
ภาษาลาว	เช่น แกว่อมาก ฝອງคำ ขันคำ (แก้วมาก) (ฟองคำ) (ขันคำ)
ภาษาบาลี-สันสกฤต + ลาว	เช่น อุ้มสะทุมด บันยาสิม จันแดง ฟูพะอิน (ชม-สะทุมด) (บันยา-สิม)(จัน-แดง)(ฟู-พะอิน)
คำในภาษาบาลี-สันสกฤต	(สมุทร) (ปัญญา) (จันทร์) (พระอินทร์)
ภาษาบาลี-สันสกฤต เช่น	ไชยะสาน อินทะจัก วัตตะดาวัจ โคตมะนิ (ไชยะสาน) (อินทะจัก) (ลัดตะดาวัจ) (โคตมะนิ)
คำในภาษาบาลี-สันสกฤต	(ไชย-สาร) (อินท-จักร) (รัชดา-วงษ์) (โคตร-มณี)

ตัวอย่างนามสกุลข้างต้นเกิดจากการนำคำภาษาเดียวกันมาประสมหรือสมาสกันเพื่อให้เกิดเป็นคำที่มีความหมายหลากหลายในภาษาลาว นอกจากนี้ยังพบว่ามีการนำคำที่มีจากภาษาต่างตระกูลกันมาประสมกัน เช่น ภาษาลาว กับ ภาษาบาลี-สันสกฤต เป็นต้น

นามสกุลที่มีโครงสร้าง 3 คำ

ผลการวิจัยนี้พบโครงสร้างนามสกุลแบบ 3 คำ จำนวนไม่มาก ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการประสมกันระหว่างภาษาต่างตระกูล มีเพียงจำนวนไม่มากนักที่พบว่าเป็นนามสกุลที่มาจากภาษาเดียว เช่น ภาษาลาว ภาษาบาลี-สันสกฤต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 3	นามสกุลที่มีโครงสร้าง 3 คำ
ภาษาลาว	เช่น แกว่อบัวทอง บ้านบาวัว (แก้ว-บัว-ทอง) (บ้าน-นา-วัง)
	สีทองสูง แสงคำท้าว (สี-ทอง-สูง) (แสง-คำ-หล้า)
ภาษาบาลี-สันสกฤต เช่น	วิมานพิมมะทา วิสุวัณณะวงศา (วิมาน-พิม-มะทา) (วิสุ-วัณ-ณะ-วงศา)
	(วิมาน-พิมพ์-มหา) (วิสุทธิ์-วรรณ-วงศ์)

ภาษาลาว + บาลี-สันสกฤต เช่น นาชนองวัจ ฌันนาวัจ ล้อยสุวรรณเลิศ
(นา-หนอง-ศักดิ์) (พัน-นา-วงศ์) (ล้อย-สุวรรณ-เลิศ)

ตัวอย่างนามสกุลข้างต้นที่เป็นภาษาลาว เช่น “แก้วบัวทอง” “บ้านนาวัง” สืบทอดจาก “แสงคำหล้า” คำที่เกิดจากการสมาสของคำจากภาษาบาลี-สันสกฤต เมื่อเปรียบเทียบกับ การเขียนสะกดในภาษาไทย ได้แก่ “วิมาน-พิมพ์-มหา” “วิสุทธิ-วรรณ-วงศ์/วงศ์” และคำที่เกิดจากการปรากฏร่วมระหว่างภาษาลาวกับภาษาบาลี-สันสกฤต ได้แก่ “นา-หนอง-ศักดิ์” คำว่า “ศักดิ์” มาจากภาษาสันสกฤต “พัน-นา-วงศ์/วงศ์” คำว่า พัน ในนามสกุลนี้มีหมายถึง จำนวนนับในหลักพัน ส่วนคำว่า “วงศ์” ในภาษาลาวสามารถเขียนเป็น “วงศ์” หรือ “วงศ์” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องหมาย/เพื่อแสดงการเขียนสะกดในภาษาไทยกับคำศัพท์ที่เขียนได้หลายแบบ และ นามสกุล “ล้อย-สุวรรณ-เลิศ” คำว่า “ล้อย” หมายถึง “สร้อย” ในภาษาไทย และประกอบกับคำที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤต คือ คำว่า “สุวรรณ” “เลิศ” ส่วนคำว่า “นา” ภาษาลาวหมายถึง นาข้าว เหมือนภาษาไทย

นามสกุลที่มีโครงสร้าง 4 คำ

ผลการวิจัยไม่พบว่านามสกุลที่มีโครงสร้าง 4 คำ ส่วนใหญ่เกิดจากการสมาสคำหรือการประสมคำที่มาจากภาษาลาวหรือภาษาอื่นกับภาษาบาลีสันสกฤต เนื่องด้วยโครงสร้างนามสกุลในกลุ่มนี้มีจำนวนไม่มาก จึงยกตัวอย่างไว้รวมกันดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4

นามสกุลที่มีโครงสร้าง 4 คำ

เผ่งสะบุนภะจะฉิน

(เพ่ง-สนุก-พงษ์-เจริญ)

ทลวงพะจะฉินไล

(หลวง-พระ-เจริญ-ชัย)

บันทะอังกะฉิน

(บัน-ทะ-วงศ์/วงศ์-ดวง-ศรี)

สิโศคนะจะฉิน

(ศรี-โคตร-จุล-มาลี)

สอณณะพะจะฉิน

(สวน-เทพ-พิมพ์-สอน)

ละอะอังกะฉิน

(ชัย-วงศ์-คำ-ดี)

ตัวอย่างนามสกุลข้างต้นเขียนสะกดตามภาษาไทยโดยการแยกคำ ไม่รวมพยางค์ที่ออกเสียงอันเนื่องจากการผสมคำ เช่น **สิโอดจุนบะวลิ** (สี-โคด-จุน-นะ-มาลี) พยางค์ “นะ” เกิดจากการลากเสียงเพื่อให้เกิดความไพเราะและเป็นการออกเสียงแบบผสมคำ ดังนั้น พยางค์ “นะ” ไม่มีความหมายในนามสกุลนี้ จึงไม่นับรวมเป็นโครงสร้างคำเพราะอยู่ในระดับพยางค์ เท่านั้น และการเขียนนามสกุลนี้ในภาษาไทยที่คงรูปคำศัพท์คำยืมไว้จึงเขียนแบ่งโครงสร้างคำ เป็น “ศรี-โคตร-จุล-มาลี” และจัดเป็นนามสกุลที่มีโครงสร้าง 4 คำ

นามสกุลที่ปรากฏข้างต้นส่วนใหญ่เกิดจากการประกอบคำระหว่างคำภาษาบาลี-สันสกฤต ซึ่งเป็นภาษาที่มีลักษณะคำหลายพยางค์ ประกอบกับคำภาษาลาวและภาษาเขมร เช่น **เพ่งสะนุกวงจะฉะวิ** (เพ่ง-สนุก-พงษ์-เจริญ) โดยคำว่า “เพ่ง” มาจากภาษาลาว คำว่า “สนุก” “เจริญ” มาจากภาษาเขมร และคำว่า “พงษ์” มาจากภาษาสันสกฤต เป็นต้น ส่วนนามสกุลอื่น ๆ เกิดจากการประสมคำภาษาบาลี-สันสกฤตกับภาษาลาว ได้แก่ **ทวองพะจะฉะวิไล** (หลวง-พระ-เจริญ-ชัย) **สวนเทพนิมมะซอน** **บันทะวงดองวิ** (บันท-วงษ์/วงศ์-ดวง-ศรี) **ฉะยะวงคำดิ** (ชัย-วงศ์-คำ-ดี) โดยคำที่ใช้อักษรตัวเดียวเป็นคำในภาษาลาว

2. ภาษาที่ใช้ตั้งนามสกุล

ภาษาลาวจัดให้อยู่ในกลุ่มภาษาตระกูลไท (Tai language family) ซึ่งมีลักษณะคำเป็นคำพยางค์เดียว (monosyllabic word) การเพิ่มจำนวนคำให้มีความหมายมากขึ้นใช้วิธีการประสมคำ (word compounding) อย่างไรก็ตาม ภาษาลาวมีคำยืมจำนวนมากที่มาจากภาษาเขมร (Khmer language) ซึ่งเป็นภาษาในตระกูลมอญเขมร (Mon-Khmer language family) ภาษาเขมรนี้มีลักษณะคำเป็นคำพยางค์เดียวและคำสองพยางค์ (disyllabic word) คำภาษาเขมรจำนวนมากได้รับอิทธิพลจากภาษาบาลีสันสกฤตที่เข้ามาสู่ภาษาเขมรและภาษาลาวรับเข้ามาใช้อีกทอดหนึ่ง ดังนั้น คำในภาษาลาวจึงปรากฏคำยืมภาษาบาลีสันสกฤตในปริมาณเช่นกัน ภาษาบาลีสันสกฤต (Pali-Sanskrit language) เป็นภาษาที่อยู่ในตระกูลอินโด-ยูโรเปียน (Indo-European language family) มีลักษณะคำเป็นคำหลายพยางค์ (polysyllabic words)

นอกจากนี้ภาษาลาวยังมีคำยืมภาษาเวียดนามซึ่งเป็นภาษาที่มีพื้นที่พืดใกล้เคียงกับประเทศลาว และภาษาจีนที่เป็นภาษาตระกูลจีน-ทิเบต (Chino-Tibetan language family) ชาวจีนโพ้นทะเลในสมัยอดีตอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศแถบลุ่มน้ำโขงหลายประเทศ รวมทั้งประเทศ สปป.ลาว ส่วนภาษาไทยนั้นเป็นภาษาตระกูลเดียวกับภาษาลาวจึงมีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาลาวความหลากหลายของภาษาในสังคมลาวเหล่านี้ส่งผลต่อโครงสร้างนามสกุลตามภาษาที่นำมาตั้งนามสกุลด้วย

บริบทแวดล้อมของภาษาที่ปรากฏการใช้ในประเทศลาวข้างต้นสัมพันธ์กับผลการวิจัยที่พบว่า นามสกุลของคนลาวที่อาศัยอยู่ในกำแพงนครเวียงจันทน์ในปัจจุบันนั้นเกิดการใช้ภาษาที่หลากหลายตามสิ่งแวดล้อมทางภาษา (language ecology) ที่มีอยู่ในสังคมลาว อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่า ภาษาที่ใช้ตั้งนามสกุลยังมีมากกว่าภาษาที่กล่าวไว้ข้างต้น กล่าวคือ ภาษาที่พบในนามสกุลคนลาว มีจำนวน 9 ภาษา โดยใช้เกณฑ์ลักษณะภาษาในตระกูลภาษาที่แตกต่างกัน ภาษาตระกูลไท (ภาษาลาว) ภาษาตระกูลมอญ-เขมร (ภาษาเขมร ภาษาเวียดนาม) ภาษาตระกูลอินโด-ยูโรเปียน (ภาษาบาลี-สันสกฤต ภาษาฝรั่งเศส) ภาษาตระกูลจีน-ทิเบต (ภาษาจีน ภาษาเมียนมา) ภาษาตระกูลม้ง-เย้า (ภาษาม้ง) ภาษาตระกูลออสโตรนีเซียน (ภาษาเกาหลี)

ผลการวิจัยต่อไปนี้อธิบายถึงภาษาที่พบมาก 3 ลำดับแรกในนามสกุลคนลาว ได้แก่ ภาษาบาลี-สันสกฤต ภาษาลาว และภาษาเขมรทั้งนี้จะอธิบายนามสกุลที่มาจากภาษาอื่นที่พบไม่มากนักรวมกัน พร้อมกับการยกตัวอย่างนามสกุล โดยคงการเขียนสะกดภาษาลาวและเขียนคำอ่านภาษาไทย พร้อมทั้งเทียบคำศัพท์การเขียนคำศัพท์ในภาษาไทยเพื่อประกอบการอธิบายที่มาภาษาของคำศัพท์เหล่านั้นโดยเทียบเคียงกับคำในภาษาไทย

ภาษาบาลี-สันสกฤต

ภาษาบาลี-สันสกฤตมีบทบาทเป็นภาษาสูง (prestige language) ในสังคมลาวตามการนับถือพุทธศาสนา คนลาวจึงมีค่านิยมตั้งชื่อนามสกุลด้วยภาษาบาลี-สันสกฤตเพื่อให้นามสกุลของตนมีความศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้ คนลาวมีทัศนคติต่อคำภาษาบาลี-สันสกฤตว่ามีความไพเราะ ผลการวิจัยนี้ พบว่า นามสกุลของคนลาวใช้ภาษา

บาลี-สันสกฤต มากที่สุด โดยพบทั้งนามสกุลที่ใช้เฉพาะภาษาบาลี-สันสกฤต และ ภาษาบาลี-สันสกฤตร่วมกับคำจากภาษาอื่น ดังนี้

ตัวอย่างที่ 3	นามสกุลที่ปรากฏคำภาษาบาลี-สันสกฤต			
	กิตติวัฒน์	กันยาวัง	ลาดชะวัง	จันทะลังสี
	(กิตติลัด)	(กันยาวง)	(ลาดชะวง)	(จันทะลังสี)
	เทพพะจัน	พิงสะทอว์	สิริวัณ	อัครชะว
	(เทพพะจัน)	(พิงสะทอว์)	(สิริลัด)	(อัครชะวง)
	อินปันยา	สุทธะทอว์	อินพม	สะนุกพณ
	(อินปันยา)	(สุทธะทอว์)	(อินพม)	(สะนุกพณ)

ตัวอย่างนามสกุลข้างต้นเป็นนามสกุลที่ปรากฏเฉพาะคำภาษาบาลี-สันสกฤต ได้แก่ กิตติลัด (กิตติรัตน์) กันยาวง (กันยาวงศ์/วงศ์) ลาดชะวง (ราชวงศ์/วงศ์) จันทะลังสี (จันทรังสี) เทพพะจัน (เทพพระจันทร์) พิงสะทอว์ (พิงษ์สุวรรณ) สิริลัด (สิริศักดิ์) อัครชะวง (อัครวงศ์/วงศ์) อินปันยา (อินทรปัญญา) สุทธะทอว์ (สุทธสุวรรณ) อินพม (อินทรพรม/พรม) โดยชื่อนามสกุลเหล่านี้เป็นคำสมาส หรือการนำคำที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤตมาประสมกัน ส่วนตัวอย่างนามสกุลในบรรทัดสุดท้ายเป็นการปรากฏร่วมกันระหว่างคำบาลี-สันสกฤตกับภาษาเขมร ได้แก่ สะนุกพณ (สนุกพล) คำว่า “สนุก” เป็นภาษาเขมร ผลการวิจัยพบว่าคำบาลี-สันสกฤต นิยมปรากฏร่วมกันหรือเป็นคำสมาสที่พบในนามสกุลและปรากฏร่วมกับคำภาษาอื่นไม่มากนัก

ภาษาลาว

ภาษาลาวเป็นภาษาประจำชาติและเป็นภาษาที่คนลาวส่วนใหญ่ของประเทศใช้สื่อสารนามสกุล โดยแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ นามสกุลที่มาจากภาษาลาว และ นามสกุลที่ปรากฏภาษาลาวร่วมกับภาษาอื่น ดังนี้

ตัวอย่างที่ 4 นามสกุลที่ปรากฏคำภาษาลาว

ภาษาลาว 7erao 0aog'uo fk;glnv' f;'9exk mucdh; mv'7e [q;gduf
(คำพัน) (ขันเงิน) (ดาวเอื้อง) (ดวงจำปา) (ทีแก้ว) (ทองคำ) (บัวเกิด)

ภาษาลาว g,nv'sko ;j;o,k ;afohvp 7es]hk oheg'uo [q;cdh; 'jk7e
(เมืองหาน) (ม่วงมา) (วัดน้อย) (คำหล้า) (น้ำเงิน) (บัวแก้ว) (ง่าคำ)

ภาษาลาว บุนมี ฝອງสะหมุด อยงมะนิวิจแถวธอมสัมบัด อุ่นดาลา
(บุนมี) (ฟองสะหมุด) (เวียงมะนิ) (วงแก้ว) (หอมสมบัติ) (อุ่นดาลา)

ตัวอย่างนามสกุลข้างต้นเป็นการประสมคำระหว่างคำลาวกับคำลาวและ
เป็นคำที่ไม่หลากหลาย ผลการวิจัยพบชุดคำที่ปรากฏซ้ำในนามสกุลของคำลาว เช่น
“คำ” “ขัน” “บัว” “แก้ว” “เงิน” “หล้า” เป็นต้น คำเหล่านี้มักจะปรากฏร่วมกับคำลาว
มากกว่าปรากฏร่วมกับภาษาอื่น อย่างไรก็ตาม นามสกุลจำนวนมากเกิดจากคำลาว
และคำที่มาจากภาษาอื่น เช่น บุนมี (บุญ-มี) ฟองสะหมุด (ฟอง-สมุทร) เวียงมะนิ
(เวียง-มณี) วงแก้ว (วงษ์/วงศ์- แก้ว) หอมสมบัติ (หอม-สมบัติ) อุ่นดาลา (อุ่น-ดารา)
เป็นต้น คำที่มาจากภาษาลาว ได้แก่ “มี” “ฟอง” “เวียง” “แก้ว” “หอม” (เก็บหอม) “อุ่น”
ส่วนคำที่ปรากฏร่วมมาจากภาษาบาลี-สันสกฤต ได้แก่ “บุญ” “สมุทร” “มณี” “สมบัติ”

ภาษาเขมร

อดีตอาณาจักรขอมของเขมรแผ่ขยายครอบคลุมพื้นที่ในหลายประเทศของ
แผ่นดินสุวรรณภูมิ โดยเฉพาะในประเทศไทยและประเทศ สปป. ลาว หลักฐาน
ทางประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์วิทยาแสดงให้เห็นอิทธิพลของอาณาจักรขอม
อย่างชัดเจน ดังนั้น ภาษาเขมรจึงได้รับการนำไปใช้ปนหรือเป็นคำยืมในหลายภาษาและ
คงอยู่มาจนถึงปัจจุบันรวมถึงในประเทศ สปป.ลาว นอกจากนี้ลาวยังมีพรมแดนเชื่อมต่อกับ
ประเทศกัมพูชาทางภาคใต้และประชาชนในแขวงภาคใต้ของลาว อาทิ จำปาสัก
อัตตะปือ เขกอง สาละวัน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เขมรและยังคงพูดภาษาเขมร

ผลการวิจัยนี้พบว่านามสกุลคนลาวใช้ภาษาเขมรจำนวนมากแต่ยังน้อยกว่าภาษาบาลี-สันสกฤตและภาษาลาว ภาษาเขมรที่อยู่ในนามสกุลคนลาวส่วนมากปรากฏร่วมกับคำที่มาจากบาลี-สันสกฤต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5 นามสกุลปรากฏคำภาษาเขมร

ເພັດຊະວາດ ຊະຍະເພັດ ສິລາເພັດ ພົມມະຫານ ເມືອງຫານ
(เพ็ดชะลาด) (ชะยะเพ็ด) (สีลาเพ็ด) (พมมะหาน) (เมืองหาน)
ຫານສັກດາ ສິວິໄລ ສວ່າງ
(หานลักดา) (สีวิไล) (สว่าง)

ตัวอย่างนามสกุลข้างต้นปรากฏคำจากภาษาเขมร ได้แก่ “เพ็ด” (เพชร) “หาน” (หาญ) “สว่าง” (สว่าง) “วิไล” (วิไลย) คำนี้ไม่ทราบที่มาแน่ชัด เพราะภาษาลาวไม่มีหลักการเขียน คำว่า “ลัษ” ต้องใช้เป็น ไล หรือ โล แทนทั้งหมด ดังนั้น หากวิเคราะห์ตามรูปเขียนคำว่า วิไล จึงเป็นคำภาษาบาลี-สันสกฤต หมายถึง “งาม” นอกจากนี้ยังมีคำว่า “เพ็ง” ที่รับการออกเสียงมาจากคำภาษาเขมร “เพ็ญ” อีกจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยตัดสินใจเห็นว่า “เพ็ง” เป็นภาษาลาว คำว่า “สว่าง” ในนามสกุลนี้ยังคงรักษารากการออกเสียงในภาษาเขมร คือ การออกเสียงอักษรควบ /สว-/ ซึ่งพบเสียงนี้จำนวนมากในภาษาลาว

ภาษาอื่น ๆ

นามสกุลคนลาวที่ปรากฏคำยืมจากภาษาอื่น ๆ ได้แก่ ภาษาเวียดนาม ภาษาจีน ภาษาเมียนมา ภาษาม้ง ภาษาเกาหลี ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเหล่านี้พบจำนวนไม่มากนัก แต่พบคำภาษาเวียดนามมากกว่าภาษาอื่น การปรากฏของคำภาษาอื่น ๆ เหล่านี้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ ไม่ปรากฏร่วมกับคำที่มาจากภาษาอื่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6 นามสกุลปรากฏคำภาษาอื่น ๆ

ภาษาเวียดนาม **เซว่อง** (เฮล่อง) **ฮว่อง** (ฮว่อง) **ทอว์น** (เหวียน)

ภาษาจีน **เซอู่ฉี** (แซ่เจา) **เกี๊ยะ** (เทา) **เกอชว่อง** (เกียหว่อง)

ภาษาเมียนมา **อวิน** (วิน) (พบเพียง 1 นามสกุล)

ภาษาม้ง **เยอวี่** (เยยลี่) **เยอโยะ** (เยยโยะ)

ภาษาเกาหลี **ลี** (ลี) (พบเพียง 1 นามสกุล)

ภาษาฝรั่งเศส **ดูบิวส์** (ดูบัวส์)(พบเพียง 1 นามสกุล)

ตัวอย่างนามสกุลข้างต้นแม้ว่าแต่ละภาษาก็มีจำนวนน้อยเพียง 1-3 นามสกุล แต่แสดงให้เห็นว่ามีคนหลายเชื้อชาติอพยพเข้ามาอยู่ในกำแพงนครเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษา ความเจริญทางเทคโนโลยีของประเทศ แต่ละเชื้อชาติมีการอพยพที่แตกต่างกัน ชาวเวียดนามภายหลังสงครามอินโดจีนระหว่างตะวันตกและประเทศเวียดนาม ลาว และกัมพูชา ชาวเวียดนามจำนวนมากอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศ สปป.ลาว และปัจจุบันชาวเวียดนามก็ยังคงอพยพเข้ามาทำงานในประเทศลาวและแต่งงานกับคนลาวเชื้อสายเวียดนามที่อาศัยอยู่ก่อนแล้ว ชาวจีนอพยพเข้ามาจากทางตอนบนหรือภาคเหนือของประเทศที่มีพรมแดนเชื่อมต่อกับลาว ค่อย ๆ ทายอดอพยพลงมาจากภาคกลางโดยเฉพาะในหัวเมืองเศรษฐกิจอย่างเวียงจันทน์ ชาวม้ง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ตอนบนและตามเขตพรมแดนระหว่างไทย-ลาว เมียนมา-ลาว และเวียดนามตอนบน-ลาว ภายหลังการรวบรวมประเทศของ สปป.ลาว ชาวม้งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการร่วมรบกับชาวลาว กอปรกับชาวม้งเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ที่อาศัยอยู่ในประเทศ ดังนั้น ในนครหลวงเวียงจันทน์จึงมีชาวม้งจำนวนมาก บางกลุ่มเปลี่ยนนามสกุลเป็นภาษาลาวแต่ยังคงคำศัพท์ภาษาม้งไว้ใน ซึ่งชาวลาวโดยทั่วไปจะทราบว่าเป็นนามสกุลของชาวม้ง ส่วนภาษาเกาหลีและภาษาฝรั่งเศสเกิดจากการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างผู้หญิงลาวกับสามีชาวเกาหลี หรือชาวฝรั่งเศส และยังคงอาศัยอยู่ในประเทศ สปป.ลาว เกาหลีเป็นประเทศคู่พันธมิตรสำคัญของลาวด้านการลงทุนในประเทศและการช่วยเหลือแบบให้เปล่า ดังนั้น จึงมีพนักงานชาวเกาหลีเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศ สปป.ลาว

ส่วนนามสกุลภาษาฝรั่งเศสสะท้อนให้เห็นว่าชาวฝรั่งเศสที่ได้สิทธิพิเศษภายหลังสงคราม ได้มาตั้งถิ่นฐานหรือทำงานในบริษัทที่ชาวฝรั่งเศสเป็นเจ้าของธุรกิจ นอกจากนี้ ชาวฝรั่งเศสยังทำงานเป็นอาสาสมัครในโครงการต่าง ๆ ที่ลาวได้รับการช่วยเหลือจากต่างประเทศด้วย

สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย พบว่า โครงสร้างนามสกุลของคนลาวแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ ตามการวิเคราะห์คำ ได้แก่ โครงสร้าง 1 คำ โครงสร้าง 2 คำ โครงสร้าง 3 คำ และโครงสร้าง 4 คำ โดยพบว่า โครงสร้าง 2 คำ พบจำนวนมากว่าโครงสร้างประเภทอื่นอย่างชัดเจน รองลงมา คือ โครงสร้างแบบ 3 คำ ส่วนโครงสร้าง 1 คำ และ โครงสร้าง 4 คำ มีจำนวนใกล้เคียงกับและพบไม่มากนัก โครงสร้างแบบ 2,3 และ 4 คำ พบว่า เกิดจากการประสมคำในภาษาลาวกับภาษาลาว และเกิดจากภาษาลาวประสมกับภาษาอื่น โดยเฉพาะภาษาบาลี-สันสกฤต โครงสร้างนามสกุลแบบ 1 คำ เป็นคำที่มาจากภาษาอื่นทุกนามสกุล

ด้านภาษาที่พบในนามสกุลมีจำนวน 9 ภาษา ได้แก่ ภาษาลาว ภาษาบาลี-สันสกฤต ภาษาเขมร ภาษาจีน ภาษาเวียดนาม ภาษาม้ง ภาษาเมียนมา ภาษาเกาหลี และภาษาฝรั่งเศส โดยพบคำที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤต มากที่สุดอย่างชัดเจน รองลงมาเป็นคำที่มาจากภาษาลาว ส่วนภาษาอื่นนั้นพบไม่มากนัก ส่วนมากเป็นการนำไปประสมกับคำที่มาจากภาษาอื่น ในโครงสร้างนามสกุลที่มีหลายคำ

ผลการวิจัยตรวจสอบกับคำถามการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย พบว่า ด้านโครงสร้างนามสกุลของคนลาวนิยมตั้งนามสกุลที่มีโครงสร้าง 2 หรือ 3 คำ มากที่สุด และอัตลักษณ์ด้านภาษาในการตั้งนามสกุล ผู้วิจัยพบว่า คนลาวนิยมนำภาษาบาลี-สันสกฤต และสังคmlาวเป็นสังคmlาวที่มีความศรัทธาต่อพุทธศาสนาอย่างเหนียวแน่น ภาษาบาลี-สันสกฤต ที่ปรากฏในบทสวดมนต์ บทเทศน์ของพระสงฆ์ จึงเป็นภาษาคำศักดิ์สิทธิ์และเป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรีในสังคmlาว ดังนั้น การปรากฏคำที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤต จำนวนมากในชื่อนามสกุลของคนลาวจึงมีปัจจัยที่สัมพันธ์กับบทบาทของภาษาบาลี-สันสกฤตในสังคmlาวด้วย

อย่างไรก็ตาม การวิจัยนี้จะไม่พบคำที่มาจากภาษาไทย แม้ว่าประเทศไทยและประเทศ สปป.ลาว จะมีพรมแดนเชื่อมต่อกันและมีการเดินทางของประชาชนทั้งสองประเทศอย่างกว้างขวางในทุกภูมิภาคของลาว แต่การไม่ปรากฏคำยืมภาษาไทย อาจจะเป็นเนื่องจากภาษาไทยและภาษาลาวจัดอยู่ในภาษาตระกูลไทร่วมกัน ดังนั้น จึงมีลักษณะทางภาษาศาสตร์ใกล้เคียงกัน ได้แก่ การออกเสียง การใช้คำ และความหมาย นอกจากนี้ทั้งสองภาษายังพบการยืมคำภาษาเขมร การยืมคำภาษาบาลี-สันสกฤตในปริมาณสูงมาใช้กับภาษาตน ดังนั้น จึงไม่สามารถแยกกว่าคำใดเป็นภาษาไทยและคำใดเป็นภาษาลาวอย่างชัดเจนการวิเคราะห์นามสกุล กอปรกับคนไทยนิยมใช้คำภาษาบาลี-สันสกฤต ในการตั้งนามสกุล ดังนั้น คำศัพท์จากภาษาบาลี-สันสกฤต ในทั้งสองภาษาจึงเป็นคำเดียวกันและออกเสียงตรงกัน แต่ต่างกันที่รูปเขียน

ผลการวิจัยนี้ทำให้เข้าใจอัตลักษณ์ทางภาษาของการตั้งนามสกุลคนลาว ในประเด็นอื่น อาทิ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเมืองหลวงของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง กะเหรี่ยง ชาวจีน ชาวเวียดนาม เป็นต้น การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของผู้หญิงลาวกับสามีชาวต่างชาติ อาทิ ฝรั่งเศส เกาหลี ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเปิดให้ชาวต่างประเทศเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศ สปป.ลาว อย่างกว้างขวางขึ้น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม ของลาวในฉบับปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม การวิจัยนี้ยังมีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ การเก็บข้อมูล ที่อาจจะไม่ครอบคลุมพื้นที่ของการอพยพเข้ามาอาศัยของชาวเวียดนาม ชาวม้ง หรือชาวลาวจากแขวงอื่น จึงอาจจะส่งผลให้ไม่พบรายชื่อนามสกุลคนกลุ่มนี้มาก หรือไม่พบชื่อกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ซึ่งน่าจะเป็นประเด็นการวิจัยที่เพิ่มเติมจากงานวิจัยนี้ได้ในการกำหนดขอบเขตการเก็บข้อมูลในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งในขอบเขตที่แคบกว่าการวิจัยนี้

ข้อเสนอแนะ

ผลของการวิจัยนี้นำไปสู่การวิจัยประเด็นอื่น ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์นามสกุลของคนลาวและคนไทยที่อยู่ในเมืองตรงข้ามของแม่น้ำโขง เพื่อให้ทราบลักษณะการตั้งนามสกุลและความเชื่อมโยงของประชาชนทั้งสองประเทศในอดีตและปัจจุบันจากการวิเคราะห์นามสกุล
2. การวิเคราะห์ชื่อเล่น ของวัยรุ่นชาวลาว เนื่องจากอดีตคนลาวไม่นิยมตั้งชื่อเล่น เพราะชื่อจริงมีการใช้คำสั้น 1 หรือ 2 คำ แต่ปัจจุบันพบว่าผู้ปกครองนิยมตั้งชื่อเล่นให้ลูกของตนเองและมีความแตกต่างทางเพศ ซึ่งตรงข้ามกับอดีตที่ชื่อคนลาวทั้งเพศชายและหญิงสามารถใช้ชื่อเดียวกันได้
3. การวิเคราะห์นามสกุลของคนลาวเชื้อสายเวียดนามหรือม้งซึ่งเป็นประชากรลาวกลุ่มใหญ่ที่อาศัยอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์ เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ชื่อนามสกุลของคนลาวที่มีเชื้อชาติแตกต่างกัน
4. การวิจัยในประเด็นข้างต้นจะทำให้ประเทศไทยมีองค์ความรู้เกี่ยวกับภาษาลาว สังคมลาว เพิ่มขึ้น และจะนำไปปรับใช้กับการเรียนการสอนภาษาลาว การวิจัยทางสังคม และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คันธรส วิทยาภิรมณ์. (2554). การตั้งชื่อกับชาติพันธุ์ละเวือะ บ้านป่าแป๋อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*. 30 (2) (กรกฎาคม – ธันวาคม 2554): 5-22.
- พรทิพย์ ครามจันทิก. (2558). การศึกษาชื่อสกุลคนไทยที่เหมือนกับชื่อจังหวัด อำเภอ ที่มีอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2456-2466 ตามข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. *วารสารวิชาการศรีปทุมชลบุรี*. 78-88. เข้าถึงเมื่อ 25/01/2019 https://www.east.spu.ac.th/journal/booksearch/upload/1445-009_studies.pdf.
- ศุภาพร ณ บางช้าง. (2527). *การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย*. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สาริสา อุันทานนท์. (2553). การตั้งชื่อของคนลาว: คำและความหมาย. *มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*. 27(3): 86 – 99.
- อาภรณ์ คุประเสริฐวงศ์. (2544). นามสกุลของคนไทยเชื้อสายมาเลย์ : กรณีศึกษา ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษร ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- Kripke, Saul. (1980). *Naming and Necessity*. Harvard University Press, Blackwell.
- Kunyarat Unthanon and Rattana Chanthao. (2018). The Development of Personal Naming In Laos. *International Journal of Education and Social Science Research*. 1(4): 240-245.
- Mateos, Pablo. (2007). *An Ontology of Ethnicity Based up on Personal Names: with implications for neighborhood profiling*. Dissertation on Geography. University College London (UCL).
- Monasterio L. (2017). Surnames and ancestry in Brazil. *PLoS ONE*. 12(5): e0176890. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0176890>.